

Spis treści

Od Autorki	7
WYKAZ SKRÓTÓW STOSOWANYCH W PRACY	8
CZĘŚĆ I	
OD MIAST-OGRODÓW DO EKOOSIEDLI	9
Rozdział 1. UWAGI O GENEZIE TYTUŁU PRACY	9
1.1. Celowość badań nad kształtowaniem osiedli mieszkaniowych	9
1.2. O metodzie badań - uwagi autorskie	10
1.3. Ważniejsze definicje i objaśnienia pojęć omawianych w pracy	10
Rozdział 2. STAN WIEDZY I KLUCZOWE POJĘCIA	13
2.1. Terapeutyczne właściwości krajobrazu	13
2.2. Miejsca sprzyjające promocji zdrowia	13
2.3. Promocja zdrowia w mieście	14
2.4. Ekomiasto	15
2.5. Projektowanie zintegrowane w procesie badań	15
2.6. Architektura proekologiczna	16
2.7. Systemy oceny wielokryterialnej w Europie i na świecie	17
2.8. Nowe modele osiedli mieszkaniowych w Polsce. Nowe Żerniki we Wrocławiu	17
2.9. O potrzebie systemu certyfikacji ekoosiedli w Polsce	18
Rozdział 3. HISTORIA MIASTA - OD TEORII DO PRAKTYKI	19
3.1. Teorie i modele rozwoju miasta	19
3.2. Miasto-ogród	20
3.3. CIAM (1928-1933) - Congres International d'Architecture Moderne	35
3.4. Wielkie osiedla mieszkaniowe	37
3.4.1. Odbudowa miast po II wojnie światowej	37
3.4.2. Grands ensembles we Francji	37
3.4.2.1. Przykład grands ensembles. Les Courtillières w Pantin	37
3.4.3. Nowe miasta. Villes nouvelles	41
3.5. Powojenne osiedla w Polsce	46
3.6. Krytyka modernizmu	47
3.7. Zrównoważony rozwój. Miasto dla pieszych	47
3.8. Nowa Karta Ateńska 1998, 2003	49
CZĘŚĆ II	
PRZYKŁADY	51

Rozdział 4. ZRÓWNOWAŻONE OSIEDLA MIEJSKIE. EKOOSIEDLA	51
4.1. Ekoosiedla	51
4.2. Francuski Narodowy Program Certyfikacji ÉcoQuartier	51
4.3. Przykłady dobrych praktyk ekoosiedli we Francji	54
4.3.1. ZAC Gare de Rungis, Paryż	55
4.3.1.1. Ewaluacja powykonawcza osiedla	55
4.3.1.2. Plan ogólny	56
4.3.1.3. Dane liczbowe	58
4.3.1.4. Partycypacja społeczna	58
4.3.1.5. Obsługa transportowa	59
4.3.1.6. Park miejski na terenie ZAC Gare de Rungis - Jardin Charles Trenet	59
4.3.1.7. Wody opadowe	59
4.3.1.8. Energia	59
4.3.1.9. Gospodarka odpadami	60
4.3.1.10. Kompozycja urbanistyczna	60
4.3.1.11. Różnorodność funkcjonalna i architektoniczna	60
4.3.2. ZAC Clichy-Batignolles, Paryż	60
4.3.2.1. Ewaluacja powykonawcza osiedla (POE)	61
4.3.2.2. Plan ogólny	62
4.3.2.3. Dane liczbowe	64
4.3.2.4. Partycypacja społeczna	64
4.3.2.5. Obsługa transportowa	66
4.3.2.6. Park miejski na terenie ZAC Clichy-Batignolles - park im. Martina Luthera Kinga	66
4.3.2.7. Wody opadowe	73
4.3.2.8. Energia	74
4.3.2.9. Gospodarka odpadami	75
4.3.2.10. Kompozycja urbanistyczna	76
4.3.2.11. Różnorodność funkcjonalna i architektoniczna	77
Rozdział 5. ZRÓWNOWAŻONE OBIEKTY ARCHITEKTONICZNE	81
5.1. Wytyczne Francuskiej Izby Architektów - Ordre des Architectes	81
5.2. Przykłady dobrych praktyk	82
5.2.1. Kościół św. Franciszka Salezego, ZAC Trapeze, Boulogne-Billancourt, okolice Paryża	82
5.2.2. Kompleks trzech budynków wielofunkcyjnych z kaplicą, działka Lot E6, Clichy-Batignolles	85
5.2.3. Budynek biurowy „pushed slab”, ZAC Gare de Rungis, Paryż	93
5.2.4. Budynek biurowy Lot 09, ZAC Clichy-Batignolles, Paryż	96
5.2.5. Centrum opieki nad dzieckiem. Budynek zeroenergetyczny, ZAC Trapeze, Boulogne-Billancourt, okolice Paryża	99
5.2.6. Le Groupe Scolaire des Sciences et de la Biodiversité Robert Doisneau, ZAC Trapeze, Boulogne-Billancourt, okolice Paryża	103
5.2.7. Szkoła Pôle Moliere, EcoQuartier Mureaux, Francja	106
5.2.8. Szkoła PEF, Docks de Saint Ouen, Saint Ouen, okolice Paryża	111
5.2.9. Budynek WFOŚ, Gdańsk	115
CZEŚĆ III	
KRYTERIA OCENY EKOOSIEDLII WYTYCZNE PROJEKTOWE	121

Rozdział 6. PLANOWANIE INWESTYCJI	121
6.1. Zintegrowany proces projektowy	121
6.2. Budowanie kapitału społecznego	122
6.2.1. Partycypacja społeczna	122
6.2.2. Przestrzeń kontaktów społecznych	123
6.3. Dostępny transport publiczny	123
6.4. Zapobieganie rozlewaniu się tkanki miejskiej	123
6.4.1. Rewitalizacja terenów zdegradowanych	124
6.5. Pozytywne skutki ekonomiczne dla miasta i regionu	125
 Rozdział 7. ZAGADNIENIE TROSKI O ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ I ZDROWIE MIESZKAŃCÓW	 126
7.1. Zielone przestrzenie publiczne: park nowej (drugiej) generacji, parki kieszonkowe	126
7.1.1. Park w centrum osiedla jako pierwszy element inwestycji	129
7.1.2. Park nowej (drugiej) generacji	129
7.1.3. Ogrody wspólnotowe	132
7.2. Sieć zielonej infrastruktury	132
7.2.1. Zielone ulice	133
7.2.2. Zielone ściany	133
7.2.3. Zielone dachy	134
7.2.4. Ochrona bioróżnorodności	135
7.2.5. Wybieg dla zwierząt domowych	136
7.3. Ochrona zasobów wody	136
7.3.1. Zrównoważone systemy drenażu	137
7.3.2. Nawierzchnie stabilizowane przepuszczalne	138
7.3.3. Otwarte koryta spływu	139
7.3.4. Niecki odprowadzające	140
7.3.5. Niecki infiltracyjno-retencyjne	141
7.3.6. Ogrody deszczowe	142
7.3.7. Baseny magazynujące wodę deszczową	142
7.3.8. Suche baseny	143
7.3.9. Sztuczny ekosystem bagienny	143
7.4. Ochrona gleby	144
7.4.1. Instalacje fitoremediacji	144
7.4.2. Minimalizacja powierzchni zabudowanej	145
7.4.3. Metabolizm miejski, „zero” śmieci	146
7.4.4. Pneumatyczna zbiórka odpadów	146
7.4.5. Naturalne metody utrzymania zieleni	147
7.4.6. Kompostowanie nawozu roślinnego	148
7.5. Ochrona powietrza	149
7.5.1. Ekologiczne źródła ciepła	149
7.5.2. Wentylacja i klimatyzacja	151
7.5.3. Naturalne oświetlenie	151
7.5.4. Efektywność energetyczna poszczególnych budynków	154
7.5.5. Krajobraz zapachowy	155
7.6. Mikroklimat	155
7.6.1. Komfort akustyczny. Potencjalne źródła hałasu	159

Rozdział 8. WYTYCZNE I KRYTERIA ZWIĄZANE Z TWORZENIEM PLANU OGÓLNEGO DZIELNICY	160
8.1. Uspokojenie ruchu na terenie osiedla	160
8.1.1. Ulice przyjazne pieszym	160
8.1.2. Minimalizacja powierzchni zajętej przez drogi	162
8.2. Przyjazna przestrzeń publiczna	164
8.2.1. Rozwiązania ułatwiające orientację w przestrzeni osiedla	164
8.2.2. Uporządkowana struktura urbanistyczna - uwagi ogólne	165
8.2.3. Różnorodność architektoniczna	167
8.2.4. Integracja budynków z otoczeniem	168
8.2.5. Detal architektoniczny	169
8.2.6. Estetyczne wartości przestrzeni	170
8.2.7. Widok z okna	171
8.2.8. Mała architektura	171
8.2.9. Czytelna hierarchia przestrzeni: publicznych, półpublicznych, półprywatnych i prywatnych	172
8.3. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb mieszkańców w odległości drogi pieszej	175
8.3.1. Różnorodność funkcjonalna	175
8.3.2. Miejsca odnowy duchowej: kościoły, kaplice, sanktuaria	175
8.3.3. Zróżnicowany program mieszkaniowy uwzględniający: wiek, styl życia, poziom dochodów mieszkańców	175
8.3.4. Miejsca pracy	176
8.3.5. Program usługowy zabezpieczający codzienne potrzeby: usługi handlu, restauracje, kawiarnie	176
8.3.6. Edukacja: żłobek, przedszkole, szkoła podstawowa, szkoła średnia	177
8.3.7. Ośrodek zdrowia	177
8.3.8. Sport i rekreacja: dzieci młodsze, dzieci szkolne, nastolatki, dorośli, osoby starsze i niepełnosprawne	177
8.3.9. Usługi kultury: centrum kultury, kino, teatr, galerie sztuki	178
AUTORSKA PROPOZYCJA ZESTAWIENIA KRYTERIÓW OCENY EKOOSIEDLI	179
PODSUMOWANIE	184
WYKAZ NAZW MIEJSCOWOŚCI	187
BIBLIOGRAFIA	189
SPIS ILUSTRACJI	201
STRESZCZENIA	208